

UDDRAG AF PROTOKOLLEN

OVER

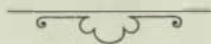
FORHANDLINGERNE

VED

ARBEIDERNES FAGL. LANDSORGANISATIONS

3. KONGRES

AFHOLDT I KRISTIANIA DEN 25., 26., 27.
OG 28. MAI 1903

KRISTIANIA
ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI
1903

1. Kongressens aabning.

Kongressen aabnedes kl. 10 form. i Kr.a arbeider-samfunds store sal af landsorganisationens formand, A. Pedersen, der ønskede repræsentanterne velkommen og udtalte haabet og ønsket om, at kongressens arbeide maatte bidrage til at give centralorganisationen et mægtigt stød fremover, gjøre den solid og stærk, saa den med [kraft kunde gaa til løsningen af sine mange og store opgaver.

2. Mandaternes godkjendelse.

Til fuldmagtskomite valgtes d'hr. Olav Strøm, Kr.a, M. Nygaard, do., D. Jensen, do., J. Jensen, do., og O. Jacobsen, Stavanger.

Medens komiteen gennemgik mandaterne, gik man over til behandling af dagsordenens punkt

3. Vedtagelse af forretningsorden.

Sekretariatet foreslog vedtaget den ved forrige kongres vedtagne forretningsorden med et par mindre tillæg, hvilket blev enstemmig vedtaget, hvorefter forretningsordenen i sin helhed kom til at lyde:

- a. Mødet holdes for aabne døre.
- b. Til at lede mødet vælges 2 ordstyrere og 2 sekretærer. Ordstyrerne ordner indbyrdes mødernes ledelse.
- c. Møderne holdes fra kl. 9—1 form. og 3—7 eftm. Sekretæren foretar paaraab ved hvert mødes begyndelse og indfører det i protokollen.

d. Indlederen af et paa dagsordenen optaget forslag gives høist $\frac{1}{2}$ taletime. Alle talere gives forøvrigt 10, 5 og 5 minutter, henholdsvis til 1., 2. og 3. gang og gives ikke yderligere ordet i samme sag. Ved behandling af lovforslagene erhoder dog ingen taler ordet mere end 2 gange til hvert enkelt punkt i hver paragraf.

Til forretningsordenen gives ingen ordet mer end 1 gang og i høist 2 minutter til hver enkelt sag.

Naar forslag om afslutning med de indtegnede talere er vedtaget, kan kun en indleder eller forslagsstiller indtegnes til høist 5 minutters replik.

e. Bænkeforslag og reservationer maa leveres skriftlig til ordstyreren og undertegnet med vedk.s navn. Intet forslag kan optages, efter at diskussionen er afsluttet i samme sag.

f. Alle beslutninger afgjøres med alm. flertal. Afstemning foregaar ved haandsoprækning og i tvilstilfælde eller naar 10 repræsentanter forlanger det ved navneopraab.

g. I protokollen indføres af forhandlingerne kun forslagene og afstemningerne med deres resultat som beslutninger.

h. Protokollen for et møde oplæses ved næste mødes begyndelse og for sidste møde ved dets slutning.

I henhold til forretningsordenen gik man til valg paa dirigenter og sekretærer. Til dirigenter valgtes d'hr. A. Buen og Sven Mattsson og til sekretærer J. Jensen og G. Sethil.

Hr. H. L. Ernæshagen vakte motion om, at kongressen burde vedtage en protestresolution mod „tugthusloven“ og sende denne til lagtinget. Der besluttedes, at nedsætte en komite paa 5 mand til at udarbejde resolutionen og at sagen skulde behandles som første sag paa eftermiddagsmødet. Til komite valgtes d'hr.

Chr. H. Knudsen, A. Pedersen, Sverre Iversen, C. Jeppesen og H. L. Ernæshagen.

Stortingsmand Egede Nissen, der var indbudt som gjæst til kongressen, holdt derefter en kort tale, hvori han takkede for indbydelsen og ønskede landsorganisationen al mulig fremgang.

Efter forslag af J. Johnsen besluttedes afsendt et hilsningstelegram til de lock-outede jern- og metalarbeidere i Bergen, og overlodes dette til landsorganisationens formand at besørge.

Hr. M. Ormestad fra N. jern- og matalarb.forb., O. Lian fra N. c. f. bogtrykkere og Sundby fra Havne- og transportarb.forbundet havde derefter ordet og takkede i hver sin korte tale for indbydelsen.

En hilsningsskrivelse fra De samvirkende fagforb. i Danmark refereredes og hvori meddeltes, at de ingen repræsentant saa sig istand til at sende denne gang, men ønsket de, at kongressens beslutninger maatte bidrage til at give centralorganisationen i Norge et mægtigt stød fremover.

Formanden for den svenske landsorganisation, hr. Herm. Lindqvist, der nu var ankommet, præsenteredes derpaa for kongressen, og i en kort tale overbragte han en hilsen fra den svenske broderorganisation og ønskede paa dennes vegne, at kongressen maatte give stødet til at knytte centralorganisationerne fastere sammen. Mandatkomiteens formand, hr. Olav Strøm, refererede derefter komiteens indstilling, gaaende ud paa, at samtlige fuldmagter godkjendtes, og at de indbudte og partistyrets repræsentanter har tale- og forslagsret. Begge dele blev enstemmig vedtaget.

107 mandater var indsendt. Fra de tilsluttede foreninger og forbundsstyrelserne var fremmødt 88 repræsentanter, fra sekretariatet samtlige 8 medlemmer, fra partistyret 5 og fra de udenom centralorganisationen staaende forb. 5 samt hr. Herm. Lindqvist fra Sverige og hr. Egede Nissen.

**Fortegnelse over de repræsenterede organisationer
og repræsentanternes navne:**

Arbejdsmandsforbundet:

- Fra hovedstyret: Rich. Hansen, Kristiania.
Svend L. Skaardal, Aalen.
- „ afdelingerne: Afd. 12, S. Bergenhus amt, J. Karl-
gren.
„Varden“ og „Haabet“, Flekkefjord.
Laur. Elie.
Klevfos afd., Aug. Søsveen.
„Vaarbud“, Kr.sand, S. J. A. Johnsen.
Hyttearb.s f. Roros, Kristen Torres.
Grubearb.s f., Do., Ole Lanla.
Hornæs veiarb. f., H. Berntzen.
Stenarbejdernes, Øl- og brusarb.s,
Murarb.s og Skofabrikarb.s forenin-
ger i Bergen, Joh. Gudmundsen.
Larviks afd., Hans T. Gundersen.
Lysaker afd., Kasper Wiig.
Hermetikarb.s f., Stavanger. Joakim
Jensen.
Aal—Gulviksb.s f., Peder Odden.
Bryns fyrstikarb.s f., Karsten Jor-
gensen.
„Samhold“, Sarpsborg, L. M. Berg-
gren.
Hovleriarb.s f., Fr.stad. Joh. Nilsen.
Lillestrom sag- og høvleriarb.s f.,
Ole Braathen.
Tangens brugsarb.f., Petter Nilsen
og Jørgen Pettersen.
Snarøens sag- og tomtarb.s f., M.
Sundby og Joh. Floisbom.
Arendal og omegns brugsarb.s f.,
Osc. Mathisen.
Askims afd., M. Nordblad.

Trondhjems afd., Ant. Kalvaa.
O. Akers stenarb.f., Kristian Olsen.
Slemmestad arb.f., Adam Henriksen
og Ant. Berntsen.
Seildugsfabrikkens arb.f., Asbj. Johansen og P. Fjeld.
Drammens brugs- og tomtearb.s f., Erik Kristiansen.
Fyrstikarbeiderskernes f., Kr.a, Agnes Johansen.
Fabrikarb.s f., Kr.a, Hans P. Andresen.
Jernbaneanl.s f., Kristian Ødegaard.
Spigerarbeidernes f., Ivan Bjerkman og Ingvald Halvorsen.
Høvleriarb.s f., Kr.a, Andreas Juul.
Spigerværkets arb.f., Gust. Sjøman.
Boltesmedenes og valsernes f., Kr.a, Mart. Olsen.
Somarbeidernes fælles fagf., Joh. Jansen.
Gasværkarb.s.f., Kr.a, Ludv. Hansen.
Sten-, jord- og cementarb.s f., Kr.a, Gunnar Sethil.
Møllearb.s f., A. S. Strøm.

Bagerforbundet:

Fra forbundsstyret: J. Jensen, Kristiania.
E. T. Engh, —
„ afdelingerne: Kr.a afd. Karl Kristensen.
— Nils Folkedahl.
— Thv. Sørensen.

Førmerforbundet:

Fra forbundsstyret: M. Nygaard, Kr stiania.
Lars Pedersen, —
„ afdelingerne: Kr.a afd. E. Nyhus og O. Dahl.

Murerforbundet :

- Fra forbundsstyret: Aksel Schultz, Kristiania.
„ afdelingerne: Fr.stad afd. Osc. Tobiasen.
Sarpsb. „ Ant. Simensen.

Malerforbundet :

- Fra forbundsstyret: E. Bergan, Kristiania.
M. Christiansen, —
„ afdelingerne: Kristiania afd. H. S. Hagen.
Bergens „ Jørgen Johansen.
Tr.hjems „ J. M. Winge.

Bogbinderforbundet :

- Fra forbundsstyret: O. P. Pedersen, Kristiania.
„ afdelingerne: Kr.a afd. N. A. Hoffgaard.

Skotøiarbejderforbundet :

- Fra forbundsstyret: M. A. Bakke, Kristiania.
A. E. Gundersen, —
„ afdelingerne: Skotøiarb.s foren., Kr.a. A. Nilsen.
Skofabrikarb. foren., Kr.a. Ole Eriksen.
Skotøiarb.s foren., Stavgr. Rasmus Rasmussen.
Skotøiarb.s „ Bergen. R. Chr. Lillestøl.

Stenhuggerforbundet :

- Fra forbundsstyret: Sven Mattsson, Fredrikshald.
Elof Karlson, —
„ afdelingerne: Spjærøens stenh.f. Gunnar Olsen.

Træarbejderforbundet :

- Fra forbundsstyret: H. E. Ernæshagen, Kristiania.
H. Pettersen, —
„ afdelingerne: Møbelsn. foren., Kr.a. Peder Aarø
og Osc. Pedersen.
Modelsnek. foren., Kr.a. Fr ntzen Ellingsen.
Musikinstrumentarb. f., Kr.a. Halvd. Rigstad.
Dr.s og omegns trævarearb.f. G. Mellgaard.
Møbelsnek. foren., Stavanger. O. Jacobsen.

Enkeltris tilsluttede foreninger.

Handskemagernes foren., Kr.ania:	Joh. P. Nilsen.
Sukkervarearb.s	„ — M. Kristoffersen.
Telefonarbeidernes	„ — G. Larsen Hoff.
Murarbeidernes	„ — Syver Ingvaldsen.
Blikkenslagernes	„ — K. Kristiansen.
Korkeskjæernes	„ — Andreas Johansen.
Renovationsarb.s	„ — Chr. Engebretsen.
Fyrstikarbeidernes	„ — Julius Andersen.
Logarvernes	„ — Magnus Westby.

Sekretariatet:

A. Pedersen. D. Jensen. Olav Strøm. Harald Jensen.
A. Buen. Joh. Johnsen. H. Jensen. Sverre Iversen.

Styret for Det norske arbeiderparti:

Fru Martha Tynæs. A. Johnsson. H. A. Hazeland.
C. Jeppesen. Chr. H. Knudsen.

Indbudte:

Norsk centralf. f. bogtr.: Ole O. Lian.
„ skrædderforbund: L. Rasmussen.
„ havne- og transportarb.forbund: Joh. Sundberg.
„ jern- og metalarbeiderforbund: M. Ormestad.
Landsorganisationen i Sverige: Herm. Lindqvist.
Stortingsmand Egede Nissen.

4. Beretning om virksomheden.

Beretningen oplæstes af formanden og omfattede tidsrummet fra 6. april 1901 til 15. mai 1903.

Flere talere forlangte ordet, hvorfor det besluttedes, paa grund af den langt fremskredne tid, at fortsætte behandlingen af beretningen paa eftermiddagsmødet.

Formiddagsmødet hævet kl. 1 $\frac{1}{4}$.

Eftermiddagsmøde 25. mai kl. 3.

Dirigent: *A. Buen.*

Følgende indløbne telegram refereredes: „Held med eders virksomhed for arbejderklassens fremgang! Et leve for en kraftig organisation!“ For De samv. fagforbund i Danmark. Kjøbenhavn, 25. mai 1903. Martin Olsen.

Derefter fortsattes behandlingen af beretningen. *Svend L. Skaardal* fra Arbeidsmandsforbundets styre bemærkede, at beretningens punkt om Røroskonfliktens resultat, efter hans mening ikke var overensstemmende med fakta.

A. Pedersen svarede herpaa og hævdede at sekretariatet i denne sag havde handlet fuldt ud korrekt. Han støttedes heri af Arbeidsmandsforbundets formand *Olav Strøm*, der nærmere redegjorde for nævnte konflikts afslutning.

K. Tørris fandt heller ikke sekretariatets opfatning i denne sag fuldt korrekt, men forment, at sekretariatet havde misbrugt sin myndighed.

Skaardal fastholdt sit standpunkt, hvorefter debatten om denne sag afsluttedes.

I henhold til formiddagsmødets beslutning gik man over til behandling af dagsordenens punkt

18. Lov om foreningsretten.

Chr. H. Knudsen redegjorde i et foredrag for denne sags forhistorie og foreslog følgende af den nedsatte komite udarbejdede resolution:

„Til lagtinget!

Bekjendt med, at det ærede lagting en af de nærmeste dage skal behandle den saakaldte fagforeningslov, finder kongressen sig opfordret til i de organiserede arbejderes navn at udtale, at dersom lovforslaget ophøies til lov i den form, som det er givet efter odelstingets beslutning, vil loven blive en uret mod arbejderklassen — en uret — hvis skadelige

følger for samfundet i sin helled i oieblikket ikke kan overskues. I den af forholdene skabte uundgaaelige interessekamp mellem kapital og arbeide, er arbeiderne — og vil endnu længe være — den svageste part. Denne svaghed har gjort, at de ikke har kunnet værge sin organisationsfrihed, og da denne ganske hyppigt har været truet fra hensynsløse arbejdsherrers side, saa er det, at arbeiderne har paakaldt lovgivningsmagtens hjælp til beskyttelse af sin ret og frihed.

I rettens og den almindelige velfærds navn beder vi derfor det ærede lagting om at vedtage loven i det væsentligste i den form, som den er anbefalet af socialkomiteens majoritet.“

Resolutionen vedtoges enstemmig.

Man fortsatte derpaa behandlingen af beretningen. Efter en bemærkning af *M. A. Bakke* tog *Osc. Pedersen* ordet til en redegjørelse for møbelsnedkerkonfliktens afslutning i Kr.a og kritiserede herunder „overledelsens“ holdning. Herpaa svarede *J. Johnsen*, *Chr. H. Knudsen*, *D. Jensen* og *A. Pedersen*. *P. Aarøe* udtalte sig i tilslutning til *Osc. Pedersen*, hvorefter diskussionen om denne sag afsluttedes.

Ant. Kalvaa fra Trondhjem bragte derefter paa bane konflikten paa Orkedalsøen og dennes afslutning, og fandt, at her havde sekretariatet brugt et magtsprog, som ikke var berettiget, og pointerede han, at denne afslutning havde givet organisationerne nordenfjelds et knæk for lange tider.

J. Karlgren udtalte sig i tilslutning til *Kalvaa*.

A. Pedersen hævdede, at arbeiderne paa Orkedalsøen for en del selv ved sin formand havde været medvirkende til hr. Thams optræden, ved undladelsen af at handle paa organisationsmæssig vis ved en tidligere opstaaet mindre tvist.

D. Jensen forsvarede sekretariatets holdning.

Olav Strøm hævdede, at konsul Thams' angreb paa arbeiderne, fordi de engang havde forgaaet sig, var

uberettiget. Videre meddelte han, at opløsning af foreninger var ikke aldeles ukjendt, og i saa henseende henviste han til, at dette havde havnearbejderne i Danmark maattet gjøre. Han pointerede, at han ingen anden udvei havde, end at afslutte konflikten, og han afsluttede den paa den maade, han fandt heldigst. Hvad han for sin del havde været uenig med sekretariatet i var, at understøttelse ikke blev ydet 1 uge til. Arbejderne paa Orkedalsøen var martyrer, for at vort liberale storting ikke har givet os en fagforeningslov.

Joh. Johnsen bemærkede, at han fra først af i sekretariatet havde stemt imod enhver understøttelse paa grund af forholdene; men naar der var taget affære i sagen, havde han stillet sig solidarisk med de øvrige sekretariatmedlemmer.

J. Karlgren hævdede, at skulde man kæmpe, skulde man kæmpe med ære.

A. Pedersen imødegik Strøm vedrørende de 3 ugers understøttelse.

Efter at endnu endel talere havde udtalt sig i denne sag, og efterat *A. Pedersen* havde svaret paa stillede forespørgsler, afsluttedes debatten om sagen og

hr. *A. Kalraa* fik derefter ordet vedrørende det af Landsorganisationens hovedstyre til Arbeidsmandsforbundet ydede laan af kr. 3500,00, hvilket han fandt var et brud paa organisationens princip at indvilge. Han stillede derpaa følgende forslag:

„Beretningen godkjendes med de bemærkninger, som er fremkommet under diskussionen angaaende samme. Kongressen paalægger det nye sekretariat at mærke sig den faldne kritik.

A. Buen redegjorde for laanet til Arbeidsmandsforbundet, som var givet under fuld garanti.

Olav Strøm replicerede til forskjellige talere.

Kalraa's forslag blev efter henstilling fra dirigen-

ten forandret til at lyde: „Beretningen godkjendes. Kongressen paalægger“ o. s. v.

Olav Strøm vakte motion om berettigelsen af Sukkervarearb. forenings optagelse direkte i Landsorganisationen, hvilken optagelse han fandt ikke var i sin orden, da foreningen efter hans mening kunde tilhøre Arbeidsmandsforbundet.

J. Jensen stillede følgende forslag: „Kongressen udtaler sin tak til sekretariatet for dets arbejde i de 2 sidste aar.“

Schultz vilde stemme for *Jensens* forslag.

K. Kristensen opfordrede *Kalvaa* til at tage sit forslag tilbage, da dette jo nærmest maatte betragtes som et mistillidsvotum.

Skaardal anbefalede *Kalvaa's* forslag.

D. Jensen advarede mod dette; ligeledes talte *O. Jacobsen* mod samme. *Osc. Pedersen* og *Karlyren* talte for *Kalvaa's* forslag, hvorefter flere udtalte sig baade for og imod forslaget.

Ved voteringen godkjendtes beretningen mod 1 st. og med overveiende majoritet vedtoges, at intet tillæg blev at tilføie.

5. Regnskaberne.

Formanden, *A. Pedersen*, refererede først administrationskassens regnskab, omfattende tidsrummet fra 31. december 1900 til 15. mai 1903, samt status pr. 15. mai 03.

Efterat *O. Strøm* havde oplyst, at det paa regnskabet opførte beløb til voldgiftskomiteen var den komite, der havde udarbejdet forslag til lov om faglige forligs- og voldgiftsretter, godkjendtes regnskabet enstemmig. Derpaa refereredes streikekassens regnskab fra 21. januar 1901 til 15. mai 1903 med status.

Folkedal paatalte det triste i at sammenligne Arbeidsmandsforbundets indbetaling og det modtagne beløb, i sammenligning med t. eks. bagerne.

Rich. Hansen og *A. Pedersen* imødegik og paaviste det uberettigede i dette.

J. Jensen paatalte Stenhuggerforbundets store *restance*, for hvilket *A. Pedersen* nærmere redegjorde.

Dirigenten, *A. Buen*, rettede en varm tak til danskerne og svenskerne for den store økonomiske støtte, de havde ydet os under de store konflikter, og bad hr. *Lindqvist* som repræsentant for vor svenske broderorganisation at overbringe denne tak til sin organisation.

Efter disse udtalelser godkjendtes streikeregnskabet enstemmig. Mødet hævet kl. 7.

Mode tirsdag 26. mai kl. 9 form.

Dirigent: *Sven Mattsson*.

Protokollen oplæstes og godkjendtes med en tilføielse af *Olav Strøm* og *A. Kalvaas* udtalelser om beretningen.

O. Strøms tilføielse lyder: „Ved at Arbeidsmandsforbundets repræsentanter var med at godkjende beretningen, havde de ikke dermed godkjendt, at sekretariatet og hovedstyret havde handlet i overensstemmelse med lovene ved at optage Sukkervarearbeidernes forening i Kristiania.“

Kalvaas tilføielse gik nd paa, at han havde kritiseret sekretariatet, fordi dette ikke havde udbetalt de ifølge telegram til *Olav Strøm* udlovede 3 ugers understøttelse til arbeiderne paa *Orkedalsøen*, men kun udbetalt for 2 uger.

6. Indkomne forslag til forandringer i lovene.

Efter forslag af *G. Sethil* besluttedes, at alle afstemninger over forandringerne kun skulde være foreløbige, indtil behandlingen af samtlige indbragte forandringer var tilendebragte.

Arbeidsmandsforbundets og sekretariatets forslag

til nyt punkt 2 i § 3 sattes derpaa under diskussion. En række talere havde ordet saavel for som mod begge forslag. Fra 13 repræsentanter fremkom der forlangende om navneoppraab ved afstemningen om, hvorvidt der skulde foretages nogen forandring eller ikke: ved afstemning blev vedtaget, at forandring i den tidligere bestemmelse skulde foretages, og ved næste afstemning over Arbeidsmandsforbundets forslag forkastedes dette med 59 mod 30 stemmer, hvorefter sekretariatets forslag vedtoges mod 11 stemmer.

Modet hævet kl. 1.

Eftermiddagsmode 26. mai kl. 3.

Dirigent: *Sven Mattsson.*

Ved navneoppraabet var samtlige repræsentanter, paa et par undtagelser nær, tilstede.

Efter protokollens oplæsning udspandt der sig endel diskussion angaaende Kalvaas protokoltilførsel. vedrørende sekretariatets udbetaling af de af dette besluttede 3 ugers fortsat understøttelse til arbejderne paa Orkødalsøen.

A. Pedersen protesterede mod, at sekretariatet ikke havde holdt sig sin egen vedtagne beslutning efterrettelig i denne sag, idet det havde udbetalt de besluttede 3 ugers understøttelse.

D. Jensen sluttede sig hertil og foreslog Kalvaas protokoltilførsel strøget.

Strøm, Karlgren, Kalvaa og *Skaardal* hævdede berettigelsen af protokoltilførselen.

Protokollen godkjendtes derefter enstemmig: *D. Jensens* forslag blev forkastet.

Efter forslag af dirigenten besluttedes enstemmig og uden debat, at repræsentanterne under demonstrationsfanen skulde slutte sig til demonstrationstoget samme aften mod „tugthusloven“.

Osc. Pedersen foreslog følgende:

„Kongressen udtaler, at det vedtagne punkt 2 i § 3 angaaende optagelse ikke kan ramme det eventuelle landsforbund for møbelsnedkere, fordi at disse allerede *forud* i fuld overensstemmelse baade med Træarbejderforbundets og Landsorganisationens love har taget skridt til dannelse af et saadant forbund.“

Efter forslag af dirigenten besluttedes enstemmig at udsætte med behandlingen af dette forslag til lovene i sin helhed var behandlet. Man gik derpaa over til fortsat behandling af lovene.

Om det af sekretariatet indbragte forslag til punkt 3 i § 2 angaaende opstaaede tvister vedrørende hvilke forbund, enkelte foreninger rettelig hører hjemme og bør henvises til, opstod en langvarig debat.

Specielt fra Arbejdsmandsforbundets side blev der stærkt advaret mod forslaget vedtagelse, der i tilfælde vilde ha tilfølgende, at forbundet meldte sig ud af Landsorganisationen.

Fra sekretariatets side hævdedes, at forslaget kun tog sigte paa at virke regulerende og undgaa rivninger forbundene imellem paa dette omraade. Et af Gudmundsen stillet forslag, gaaende ud paa, at det overlodes hver enkelt forening selv at bestemme, hvilket forbund de vilde slutte sig til, toges senere tilbage. Ved votering under navneopraab blev sekretariatets forslag forkastet med 46 mod 43 stemmer.

Efter forslag fra saavel Arbejdsmandsforbundet som sekretariatet besluttedes, at punkt 6 i § 3 udgaar. Til punkt 7 i samme § havde sekretariatet foreslaaet, at der skulde tilføies, at kontingenten til organisationernes streikefond fra 1. juli 1904 skulde tilsvare mindst 20 øre for heltbetalende og 10 øre for halvtbetalende.

Efter forslag af Sven Mattsson vedtoges følgende:

„Forslaget udsættes til næste landskongres i 1905. Sekretariatet paalægges at agitere for en almindelig forhoielse af den løbende kontingent til organisationernes

streikekasser, ligesom det henstilles til de enkelte organisationer at fatte sine fremtidige beslutninger med en forhøielse af kontingenten for øie."

Dette forslag vedtoges mod 1 stemme.

Henriksen fra Slemmestad meldte forfald fra mødet kl. 6 grundet hjemreise.

Sekretariatets forslag til punkt 9 i § 3 vedtoges enst. Ligesaa den til § 4 punkt 1 foreslaaede tilføielse.

Ved alternativ votering mellem det af sekretariatet og Arbeidsmandsforbundet foreslaaede punkt 1 i § 5 vedtoges Arbeidsmandsforbundets forslag med 47 mod 35 stemmer.

Sekretariatets forslag til punkt 3 i samme § vedtoges.

Sekretariatets forslag til punkt 5 i samme § vedtoges efter endel diskussion med 43 mod 33 stemmer, der afgaves for Arbeidsmandsforbundets forslag. Et af Osc. Pedersen med tilslutning af J. Jensen og M. A. Bakke stillet forslag, om at sekretariatet skal bestaa af 9 medlemmer istedetfor 7, forkastedes med 52 mod 30 stemmer.

Hermed hævedes eftermiddagsmødet.

Formiddagsmode onsdag 27. mai kl. 9.

Dirigent: *A. Buen.*

Refereredes meddelelse om, at M. Christoffersen fra Sukkervarearb. f. og Fr. Andresen fra Fabrikarb. f. var forhindret fra at møde grundet arbeide.

Man fortsatte derefter behandlingen af lovene.

Sekretariatets forslag til nyt punkt 2 i § 6 gaaende ud paa en forandring i repræsentationen til kongressen saaledes, at det herefter blev forbundene som saadan, istedetfor som nu disses enkelte afdelinger, der valgte sine repræsentanter, og at organisationerne fik repræsentationsret i forhold til sit medlemsantal og ikke efter afdelingstallet.

Efter endel debat og efter forslag af Olav Strøm blev med 49 mod 33 stemmer sekretariatets forslag forkastet, hvormed den nuværende ordning fremdeles blir at bibeholde.

Af sekretariatets forslag til punkt 6 i § 6 blev første afsnit vedtaget enstemmig, medens sidste afsnit forkastedes med overveiende flertal.

Efter forslag af O. Strøm besluttedes § 7 forbiddet indtil videre, hvorefter man gik over til behandling af § 8.

Efter forslag fra sekretariatet besluttedes enst., at punkt 2 i § 8 afsluttes efter ordet „forsøgt“.

Til nyt punkt 3 var stillet forslag saavel fra Arbeidsmandsforbundet som sekretariatet, og vedtoges det sidstes efter nogen debat med 48 mod 29 stemmer.

Sekretariatets forslag til punkt 4 med tilføielse af Stenhuggerforbundets forslag om understøttelse til de arbejdere, der paa grund af arbejdsnedlæggelse af andre arbejdere i samme bedrift blir arbejdsløse, samt forholdet overfor de „arbejdsvillige“ vedtoges. Derimod forkastedes sekretariatets forslag til punkt 5, men vedtoges enstemmig det af samme foreslaede punkt 6.

Sekretariatets forslag til punkt 7 vedtoges, dog blev der efter forslag af O. Jacobsen vedtaget med 43 mod 32 stemmer, at sætningens tredje og sidste linje skal lyde: „Landsorganisationens streikefond bør kun anvendes ved streiker eller lock-outs.“ Ordet „bør“ blev indflettet efter forslag af Sverre Iversen.

Ved punkt 8 vedrørende streikeunderstøttelse opstod endel debat, idet hr. M. Ormestad, Jern- og metalarbejderforbundet, principielt foreslog, at understøttelsen fra landsorganisationen kun skulde ydes med kr. 6.00 pr. uge og medlem. subsidiært kr. 7.00, og at tillægget for gifte skulde bortfalde. Under forudsætning af, at Ormestads forslag skulde blive vedtaget vilde E. Nyhus foreslaa, at streikeunderstøttelsen fra landsorganisationen skulde ydes fra den dag streiken begynder.

Det vedtoges enstemmig at nedsætte en femmandskomite til, paa grundlag af de fremkomne forslag, at søge udarbejdet et forslag til nyt punkt. Valgte blev d'hr. M. Ormestad, O. Strøm, D. Jensen, M. Nygaard og Mellgaard.

De gamle punkter 9, 10 og 11 i §en besluttedes enstemmig bibeholdt uforandret.

Sekretariatets forslag til punkterne 12 og 13 i samme § vedtoges enstemmig, hvorefter mødet hævedes.

Eftermiddagsmøde onsdag 27. mai kl. 3

Dirigent: *A. Buen.*

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Forelaa indstilling fra den i forrige møde nedsatte komite til punkt 8 i § 8.

Komiteens forslag er saalydende: „Forsaavidt, at de til en konflikts forelse nødvendige midler strækker til med den ret sekretariatet har til i henhold til lovene at udskrive ekstrakontingent, erholder enhver i kamp værende organisations medlemmer en ugentlig understøttelse af kr. 6.00, 7.00 eller 8.00.

Halvtbetalende erhoder halv understøttelse.

Hvad der tiltrænges af understøttelse udover dette udreder vedk. forbund eller forening efter sine egne love.

Ingen understøttelse fra Landsorganisationen udbetales for den første streikeuge.“

Komiteens forslag vedtoges med 22 stemmer, og ved særskilt votering fastsattes understøttelsen til kr. 8.00 pr. uge med 2 stemmer.

Man paabegyndte derefter behandlingen af den forbigaaede § 7, efter at det var vedtaget med 43 mod 42 stemmer, at sekretariatets forslag skulde lægges til grund for behandlingen.

Ved alternativ votering mellem sekretariatets forslag til punkt 1 første afsnit og Arbejdsmandsforbundets forslag vedtoges sekretariatets med 53 mod 37 stem-

mer. Sekretariatets forslag 2det afsnit i samme punkt vedtoges med 52 mod 29 stemmer og 3die afsnit vedtoges med 47 mod 37 stemmer.

Sekretariatets forslag til punkt 2 vedtoges med 52 mod 34 stemmer, der afgaves for et af Osc. Pedersen stillet forslag.

Ved alternativ votering mellem sekretariatets og Arbejdsmandsforbundets forslag til punkt 3 vedtoges det førstes med 47 mod 46 stemmer. Et af Osc. Pedersen stillet forslag til punkt 3 forkastedes med 52 mod 31 stemmer.

Sekretariatets punkt 4 vedtoges med 50 mod 36 stemmer.

Efterat et af Stenhuggerforbundet indbragt principielt forslag til punkt 5 var forkastet med 55 stemmer, vedtoges Arbejdsmandsforbundets forslag ved alternativ votering med sekretariatets med overveiende majoritet.

Forslaget til punkt 6 fra sekretariatet vedtoges.

Til sekretariatets forslag til punkt 7 stillede O. Strøm som tillæg følgende: „Delvis arbejdsledighed regnes ikke.“ Med denne tilføjelse vedtoges punktet. Et af Osc. Pedersen stillet tillæggsforslag forkastedes med 40 mod 36 stemmer.

Man var dermed færdig med § 7 og gik over til behandling af den af sekretariatet foreslaede nye § 9. Hele paragrafen med et par uvæsentlige forandringer vedtoges. Efter forslag af O. Strøm fik sidste punkt følgende tilføjelse: „og har ikke tilbagevirkende kraft“. Tilføielsen blev vedtaget med 44 mod 40 stemmer.

Osc. Pedersens tidligere udsatte forslag angaaende det eventuelle møbelsnedkerforbund sattes derpaa under debat.

Efter nogen debat og efter forslag af Olav Strøm besluttedes mod 20 stemmer, at sagen i henhold til lovene henvises til sekretariatets eller eventuelt hovedstyrets afgjørelse.

Repræsentanterne for Musikinstrumentarbejdernes

forening. Gasværkarb. forening og Lysaker arbejdsmandsforening meldte forfald for resten af kongressen. grundet hjemreise og arbeide.

Modet hævet kl. 7¹/₄.

Formiddagsmode torsdag 28. kl. 9.

Efter at protokollen var oplæst og godkjendt, gik man over til behandling af dagsordenens punkt

7. Agitationen.

A. *Pedersen* indledede og fremholdt betydningen af iværksættelsen af en stadig fællesagitation. Fremsatte paa sekretariatets vegne følgende resolution:

„I 2 aar, regnet fra kongressens afholdelse, indbetaler til agitationen ethvert tilsluttet forbund og enkeltvis indmeldt forening et beløb tilsvarende 1 kr. pr. aar og medlem. Beløbet kan indbetales i 4 terminer med ¹/₄ ad gangen. Beløbet maa kun anvendes til agitation for tilslutning til de landsorganisationen tilsluttede organisationer.

Plan for agitationen udarbejdes af sekretariatet og forelægges hovedstyret til godkjendelse, og vælger dette agitatorerne og fastsætter disses godtgjørelse.“

Rich. Hansen fremsatte følgende forslag:

„Idet kongressen anerkjender de af sekretariatet gjorte bestræbelser for at iværksætte og lede en for samtlige forbund frugtbringende agitation, finder kongressen at burde paalægge det vordende sekretariat at gjentage forsøget hermed i videst mulig udstrækning, samt i den anledning søge de saavel i som udenfor Landsorganisaationen staaende forbund samt Arbejderpartiets medvirken hertil.“

Som subsidiært til sekretariatets forslag foreslog A. *Schultz* beløbet sat til 50 øre pr. aar og medlem.

Osc. Pedersen fremsatte følgende forslag:

„Da det viser sig, at der gennem den agitation, der udfoldes gennem møder og foredrag, saa ofte desværre kun resulterer i en oieblikkelig opblussen, udtaler kongressen, at der skal lægges storst vægt paa den personlige agitation mand og mand imellem ved siden af, hvad der kan vindes gennem møder og foredrag.“

Ved voteringen forkastedes sekretariatets forslag med 66 stemmer. Rich. Hansens forslag vedtoges i sin helhed, efter at et forslag af O. Strøm om, at der ikke skulde ske nogen henvendelse til de udenomstaaende organisationer, var forkastet.

Osc. Pedersens forslag vedtoges som tillæg til Rich. Hansens.

8. Statistik og arbejdsledighedsspørgsmaalet.

Spørgsmaalet indledes af *D. Jensen*, der i et kort foredrag paaviste statistikens betydning for organisationen og arbejderbevægelsen i sin helhed.

Derefter fik sekretæren i Statistisk bureau ordet, og redegjorde han for, hvordan bureauet havde tænkt sig ordningen med optagelse af statistik om arbejdslosheden.

Følgende af *D. Jensen* med tillæg af *J. Jensen* foreslaaede resolution vedtoges enstemmig:

„Sekretariatet søger i forbindelse med styrelserne for de forskjellige forbund at faa ordnet statistikschemer, der er fyldestgjørende baade for de enkelte forbund og samtidig for hele fagorganisationen, saaledes at denne indsamling af statistik kan bli ensartet og indkomme gennem forbundenes styrelser til sekretariatet.

Kongressen paalægger sekretariatet at henvende sig til rette vedkommende med ansøgning om bidrag til optagelse af statistik.“

Efter forslag af J. Karlgren med støtte af Egede Nissen besluttedes enstemmig at optage til behandling dagsordenens punkt

13. Kontraktør- og akkordvæsenet.

Sverre Iversen indledede og fremsatte følgende resolution:

„Mod kontraktørsystemet udtaler kongressen sin bestemte protest, og paalægges det sekretariatet i forbindelse med forbundsstyrene ved hver given leilighed til stat og kommune at indgive forslag og henstillinger om, at disses leverancer og andet arbejde ikke udføres ved kontraktører efter akkordsystemet.

De tilsluttede organisationer paalægges, at i den udstrækning deres fag- og organisationsforhold tillader det søge modarbejde akkordsystemet i sin almindelighed.“

J. Karlgren og *Olav Strøm* gav hver sin nærmere udredning af kontraktørvæsenets anvendelse ved statens og kommunernes arbeider og paaviste de skadelige følger, dette havde for arbeiderne.

Olav Strøm foreslog følgende resolution:

„Landskongressen, der er bleven bekjendt med *tillæg 4 til indst. S XIV* fra stortingets jernbanekomite, angaaende plan og overslag for Bergensbanens østfjeldske del, Taugevand—Roa.

Da det heraf fremgaar, at jernbanekomiteen anbefaler at Haverstingstunnelen og endel andet af nævnte jernbaneanlæg bortsættes paa kontrakt til *Strøm* og *Hornemann*, skal kongressen hermed for stortinget i de organiserede arbeideres navn faa nedlægge en energisk protest mod en saadan bortsættelse.

Samtidig skal kongressen faa erindre stortinget om at kontraktørvæsenets afskaffelse ved statens arbeider er et af de norske arbeideres ældste og beskedneste krav. Uden hensyn til politisk standpunkt

har alle arbeidermoder, hvor kontraktørvæsenet ved de offentlige arbeider har været optaget til behandling, udtalt sig for dets afskaffelse, hvorfor tilbagevenden til dette system ved antagelse af Strøm og Hornemanns tilbud, vil være i bestemt modstrid med hele landets arbeiderstands interesser.

Med hensyn til Haverstingstunnelens udførelse, vil kongressen anbefale jernbanestyrelsens oprindelige forslag om, at arbeidet udføres ved bortsættelse til akkordlag af arbejdere i større delingsakkorder.

Et af J. Karlgren stillet resolutionsforslag toges tilbage, hvorefter Sverre Iversens og Olav Strøms resolutioner enstemmig vedtoges.

Modet hævet.

Eftermiddagsmode torsdag 28. mai kl. 3.

Protokollen oplæstes og godkjendtes enstemmig. Joh. Nilsen meldte, at han grundet hjemreise maatte forlade kongressen.

Lovene oplæstes derpaa i sin helhed og vedtoges enstemmig.

Efter derom stillet og vedtaget forslag gik man over til dagsordenens punkt

17. Valgene.

Efter sekretariatets forslag vedtoges enstemmig at kombinere formands- og forretningsførerstillingen ogsaa for den kommende periode, da de økonomiske midler ikke strak til, til aflønning af 2 mand.

Et af Sverre Iversen stillet forslag om, at det skulde overlades til hovedstyret at besætte formands- og forretningsførerens pladse med 2 mand senere, hvis det viste sig nødvendigt og midler dertil kunde skaffes tilveie, faldt med 47 stemmer.

Til formand og forretningsfører bragtes i forslag: Svend Skaardal, A. Pedersen og Sven Mattsson.

Til valgkomite opnævntes: M. Nygaard, K. Kristensen, Kristen Torres, Sverre Iversen og P. Aarøe. Medens optællingen af stemmesedlerne foregik, behandlede dagsordenens punkt

16. Bevilgningssager.

Til sekretæren bevilgedes kr. 10.00, ligesaa kr. 10.00 til hver af revisorerne.

I diætgodtgjøreelse til sekretariatets medlemmer for deltagelse i kongressen bevilgedes kr. 6.00 pr. dag til hver.

Forretningsførerens løn blev enstemmig sat til kr. 1800.00 pr. aar.

Derpaa tog man fat paa dagsordenens punkt

15. Arbeiderpressens udbredelse.

Indledes af *A. Buen*, der efter et kort foredrag fremsatte følgende resolution:

„I og med den socialdemokratiske presses udbredelse betinges fagorganisationens vækst og styrke. Kongressen udtaler derfor: Det bør være enhver organiseret arbeiders kjæreste pligt at holde sit distrikts partiorgan og ved aldrig hvilende agitation bringe sine hidtil interesseløse kamerater til at blive stadige læsere.“

J. Jensen foreslog tilføiet: „Det henstilles til samtlige fagforbund at paabegynde et planmæssigt agitationsarbejde for udbredelse af arbeiderpressen.“

Buens resolution med Jensens tillæg vedtoges enst.

Valgkomiteen var nu færdig med optællingen af stemmerne paa valg af forretningsfører og formand, og var resultatet, at *A. Pedersen* blev gjenvalgt med 73 stemmer. Dernæst havde *S. Skaardal* 5, *Sven Mattsson* 5 og *Sverre Iversen* 1 stemme.

Til viceformand bragtes i forslag: *Joh. Johnsen*, *Rich. Hansen*, *P. Aarøe* og *Olav Strøm*.

Medens stemmeoptællingen paa valg af viceformand foregik, behandlede dagsordenens punkt

9. Forslag om nedsættelse af en komite til at udarbejde plan for Landsorganisationens omorganisering o. s. v.

Forslaget var fremkommet fra Modelsnedkernes forening i Kristiania og fremsatte foreningens repræsentant, Frantzen Ellingsen, følgende forslag:

„Kongressen henstiller til sekretariatet at ta spørgsmaalet om Landsorganisationens omorganisering saaledes, at denne opbygges paa de enkelte fagforeninger, under overveielse og forelægge resultatet deraf paa næste kongres.“

Forslaget vedtoges med 33 mod 29 stemmer, og efter forslag af Lillestøl besluttedes at henstille til sekretariatet i betimelig tid at meddele afdelingerne resultatet af sine undersøgelser, for at disse kan faa behandlet sagen før næste kongres.

Ved stemmeoptællingen paa valg af viceformand viste resultatet, at J. Johnsen havde erholdt 37 stemmer, Rich. Hansen 35, Olav Strøm 9 og P. Aarøe 3 st.

Der maatte saaledes gaaes til omvalg mellem Johnsen og Hansen, da ingen af disse havde erholdt flertallet af de afgivne stemmer.

Ved omvalget gjenvalgtes Joh. Johnsen med 44 stemmer mod 37, der afgaves for Rich. Hansens valg.

Til sekretær foresloges: Sverre Iversen, P. Aarøe, J. Jensen, D. Jensen og Rich. Hansen.

Valget fik det udfald, at Sverre Iversen valgtes med 60 stemmer: derefter havde R. Hansen 9, P. Aarøe 6, J. Jensen 3 og D. Jensen 1 stemme.

Til øvrige medlemmer af sekretariatet valgtes:

Kristen Torres med 68, J. Jensen med 59, Rich. Hansen med 49 og M. Nygaard med 46 st. Dernæst havde D. Jensen 19, P. Aarøe 15, Harald Jensen 13, Osc. Pedersen 11, Olav Strøm 10, K. Kristensen 9, Ernæshagen 8, M. Bakke 4, Skaardal 2 og G. Sethil 1 stemme.

Ialt afgaves 76 stemmer.

Til suppleanter valgtes: Harald Jensen, G. Sethil, D. Jensen, A. Juul og A. Schultz.

Til revisorer valgtes: Herm. Olsen med 52, J. Myhre med 49 og K. Kristensen med 43 stemmer. Suppleanter blev M. Sundby, A. Gundersen og D. Jensen.

Man gik derpaa over til behandling af dagsordenens punkt

10. Internationale forbindelser.

A. *Pedersen* redegjorde for de paa de 2 i Kjøbenhavn 1901 og i Stuttgart 1902 førte forhandlinger mellem sekretariaterne i de forskjellige lande og meddelte, at paa den sidste af disse internationale konferencer var indgaaet bindende overenskomster om gjensidig støtte mellem landenes centralorganisationer under større konflikter, dog foreløbig kun baseret paa frivillig indsamling.

Han fremsatte sluttelig følgende forslag:

„Kongressen godkjenner den af sekretariatet med de øvrige landes centralorganisationer under den internationale konference i Stuttgart 1902 indgaaede gjensidighedsforpligtelse om støtte under større konflikter m. v.“

Forslaget vedtoget enstemmig.

Derefter behandlede punkt

11. Godkjendelse af den med Norsk arbejdsgiverforening truffne overenskomst af $\frac{1}{11}$ 02 m. v.

Olar Strøm indledede og foreslog sluttelig følgende resolution:

„Idet kongressen godkjenner den mellem Landsorganisationens hovedstyre og Norsk arbejdsgiverforening truffne overenskomst af 1. november 1902, besluttet, i anledning det fra Arbejdsgiverforeningens side gjorte brud paa samme, ved i strid med overenskom-

stens § 2 at dekretere lock-out overfor flere af Landsorganisationens medlemmer ved 3 mek. værksteder i Bergen, at forlange, at Arbeidsgiverforeningen godtgjør de udestængte arbejdere og disses organisationer den ved lock-outen paaførte økonomiske skade. Til paadømmelse af saavel bruddet som skadeserstatningen forlanges nedsat en voldgiftsret i henhold til overenskomstens § 7. andet led.

Forøvrigt bemyndiges hovedstyret til at træffe de forfoininger i anledning overenskomsten, som det til enhver tid, indtil næste kongres, maatte finde paakrævet."

Resolutionen vedtoges enstemmig.

Et af *M. Nygaard* stillet tillægsforslag forkastedes.

Vedrørende dagsordenens punkt

12. Forslag til lov om arbeidstidens begrænsning,

foresloges, at sagen ikke tages under behandling af kongressen, men henvises til behandling paa Arbeiderpartiets efterfølgende landsmøde.

D. Jensen stillede følgende forslag:

„Sekretariatet paalægges i samraad med partistyret at udarbejde forslag til lov en maximalarbeidsdag af 8 timer for sundhedsfarlige bedrifter og for offentlige arbeider, faste og periodiske."

Dette forslag forkastedes, medens forslaget om henvisning til partiets landsmøde vedtoges.

Dagsordenens punkt

13. Forslag til ændringer i Haandværksloven,

besluttedes ikke taget under behandling.

Næste kongres

besluttedes afholdt i Kristiania om 2 aar og umiddelbart før eller efter partiets landsmøde, saafremt dette holdes i Kr.a.

Protokollen oplæstes og godkjendtes med tilføielse af, at S. Skaardal, O. Strøm og D. Jensen nægtede at modtage valg som sekretariatmedlemmer.

19. Kongressens afslutning.

A. Pedersen takkede for den tillid, der var vist ham ved at gjenvælge ham som formand, og lovede, at han, saalangt kræfterne og evnerne rak, skulde arbejde for landsorganisations fremgang og trivsel.

H. Lindqvist fra Sverige takkede for samværet og haabede, at de fattede beslutninger vilde blive til gavn for arbejderbevægelsen i Norge.

J. Jensen takkede de afgaaede sekretariatmedlemmer, H. Jensen og D. Jensen samt Harald Jensen, for vel udført arbejde.

A. Buen ønskede repræsentanterne tillykke med arbeidet i organisationens tjeneste, hver paa sine pladse, og bad repræsentanterne tage de bedste indtryk med hjem fra kongressen.

Osc. Pedersen udtalte haabet om, at de to store forbund, Norsk jern- og metalarbejderforbund samt Norsk centralf. for bogtrykkere, snart maatte tilslutte sig Landsorganisationen.

A. Pedersen bragte paa repræsentanternes vegne en tak til kongressens dirigenter og sekretærer samt arrangementskomiteen for vel udført arbejde.

N. Folkedal bragte de udenbys repræsentanter en tak for samværet, hvorpaa Sven Mattsson svarede, hvorefter kongressen afsluttedes med afsyngelsen af „Socialisternes marsch“.

For sekretariatet

A. Pedersen,
formand.

